

NOSITELJ LISTE SDP-a NA IZBORIMA ZA EUROPSKI PARLAMENT O SMISLU POSTO

HDZ bi se trebao zapitati u društvu filofašista Tajana

Ta su dvojica primjeri hibrida dojučerašnje proeuropske, konzervativne desnice i otvorenih populista, čak filofašista. Svi oni egzistiraju pod istim krovom EPP-a. Možda Plenković ne dijeli politička stajališta spomenutih, ali oni dijele politički ambijent EPP-a

Dražen CIGLENEČKI

Tonina Picula bio je na prošlim izborima za Europski parlament na SDP-ovoj listi plasiran iza Biljane Borzan, a sada je na prvom mjestu, dok je ona na drugom. Iz toga bi se moglo zaključiti da u stranci smatraju da je Picula odradio petogodišnji mandat bolje nego njegova kolegica.

– Mali podsjetnik za zaboravne, bio sam prvi na listi i na prvim europskim izborima 2013. Vjerujem da sam i tada dobro radio kao europski zastupnik, ali sam 2014. na idućim euroizborima svejedno završio tek na petom mjestu. Iz toga je jasno da plasman na listi ne ovisi samo o radu kandidata, nego i o odnosima u SDP-u. Doduše, moj je slučaj specifičan jer sam jedini hrvatski eurozastupnik koji je na oba izbora dobio više od sto tisuća preferencijskih glasova i listi donio oko pedeset posto ukupnih glasova.

Na osnovi čega se uopće može ocjenjivati rad europskog zastupnika?

– Znamo da je percepcija često važnija od stvarnosti, ali zastupnike u Europskom parlamentu moguće je ocjenjivati na temelju njihove sasvim konkretne uspješnosti, ostvarenja projekata za koje su se zalagali, odnosno jesu li se izborili da se oni financiraju i realiziraju, na korist građana koji su ih birali.

Mogao i više

Vi ste u Bruxellesu u puno povoljnijoj poziciji nego zastupnici u Saboru. Oni su stalno izloženi javnosti i ne mogu baš previše muljati o svom radu, a o djelovanju vas 11 hrvatskih zastupnika u Europskom parlamentu doznaje se uglavnom od vas samih. Možete, dakle, bajke o sebi pričati.

– Nije baš tako, stvari su ipak provjerljive. Ja sam se, recimo, izborio za konkretnih 12 milijuna eura za ljude koji u Hrvatskoj žive na nekim od 50 naseljenih otoka. Tih 12 milijuna za energetske tranzicije nisu bajka, nego vrlo opipljiva stvar. Moje zalaganje da se novim mehanizmima ne štiti samo šengenska, nego vanjska granica Europske unije, unutar kojih je i Hrvatska, također nije bajka. Kao ni moje nastojanje da se, nakon izlaska Hrvatske iz CEFTA-e, vrati tradicionalan način i obujam trgovine s BiH.

To vi kažete da ste baš vi sve-

mu tome presudno pridonijeli.

– Vjerujem da u redakciji imate internet, pa na mrežnim stranicama Europskog parlamenta, kao i iz drugih izvora, možete provjeriti je li ovo što vam govorim točno ili nije. Uglavnom, nije svejedno ulazite li u Europski parlament spremni, sa znanjem i jasnom vizijom što hoćete, ili tek s maglovitim pretpostavkama o europskim institucijama. Meni je jako pomoglo što sam 2013. došao u Europski parlament s bogatim političkim iskustvom, ne samo zbog rada u vladi, nego i u lokalnoj samoupravi, s obzirom da sam bio i gradonačelnik Velike Gorice. Možda se nedovoljno zna da sam prije ulaska u Europski parlament obnašao ozbiljnu dužnost potpredsjednika Parlamentarne skupštine Organizacije za europsku sigurnost i suradnju. Sve je to pridonijelo da u Europskom parlamentu iskoristim prilike koje su mi se pružale, naravno u mjeri u kojoj je to bilo moguće.

Na osnovi onog što emitira većina vas hrvatskih europarlamentaraca, mogao bi se stići dojam da ste vi glavni dramatori u Europskoj uniji, da se manje-više sve vrti oko vas.

– Ako imate takav dojam o zastupnicima u Europskom parlamentu...

Nemam ja takav dojam, nego ga vi pokušavate stvoriti.

– Mogu govoriti samo o sebi, o kolegama neću. Na kraju krajeva, predane su 33 liste, a konačan raspored stranaka, koalicija i kandidata, napraviti će birači. Vjerojatno idem u susret vašem idućem pitanju što svaki od nas 11 uopće može ostvariti u tijelu od 751 zastupnika, pa ću reći da mrzim takvu razlomčaku logiku, jedan kroz 751. Kad je riječ o SDP-u, mi smo u obitelji socijalista i demokrata, HDZ je u EPP-u, liberali u ALDE-u i u startu već postoji agregat preko kojeg se nešto može realizirati. Ako zastupnik svojim idejama i projektima uspije animirati druge kolege, onda se, slijedeći parlamentarne procedure, može doista na-

Recentno istraživanje sugerira da su Hrvati, od svih nacija u Uniji, najnezadovoljniji svojim pravosuđem. Pametnome dosta. Naravno, netko uvijek može kazati da je sudstvo neovisno i da ga političari ne smiju čak niti komentirati, što smatram duboko pogrešnim

DJANJA EUROPSKE UNIJE, POPULISTIMA I DESNIČARIMA

Što radi lija i Orbana

praviti puno. A kakva je percepcija tog rada, ovisi i o PR sposobnostima pojedinih zastupnika. Je li, pak, PR vještina u skladu s nečijim stvarnim učinkom, to je posao kompetentnih novinara da utvrde.

Kojih novinara?

– To je ozbiljan problem. Nema dovoljno novinara i medija koji u kontinuitetu zainteresirano prate rad Europskog parlamenta i Europske komisije. Može ih se nabrojiti na prste jedne ruke. Eventualno se nešto više zna o Europskom vijeću, jer tamo ide premijer i o sastancima redovito izvještava Sabor.

Potrebna je debata

Možda ste svi vi jako važni u Europskom parlamentu, ali u Hrvatskoj malo koga zanima, što je jasno iz mizeranog odaziva na europske izbore.

– Kad bih vaše pitanje prethodno u jednako ciničan odgovor, onda bih rekao da ti izbori zapravo nikoga ne zanimaju, osim građana u pet država članica u kojima se neizlazak na izbore novčano kažnjava. Općenito se u medijima europski izbori prikazuju kao drugorazredni, što je uvriježena slika s početka rada Europskog parlamenta 1979. U startu je on doista imao tek savjetodavnu ulogu, ali paradoksalno je da se paralelno s rastom utjecaja Europskog parlamenta, kojem je Lisabonskim ugovorom 2009. dodano devedesetak ovlasti, odaziv na izborima smanjivao. Danas je taj maleni izborni odaziv doista u raskoraku s važnošću Europskog parlamenta. Vjerojatno je to i posljedica slike da je riječ o nečem što je daleko od interesa ljudi, premda, kažem, parlament ima sve izraženije ovlasti. U Europskom parlamentu se događaju stvari koje se reflektiraju na situaciju u trgovinama u kojima građani kupuju, u mnogim institucijama, na cestama... Ali, preko noći se neće moći promijeniti opisanu sliku, što je zadaća i političara i medija. Ipak, mislim da će na ovim izborima odaziv ipak biti nešto veći, iz paradoksalnog razloga što će se na njima natjecati i dosta

onih koji Europsku uniju žele anulirati, a ne ažurirati.

Vi vjerojatno ne priželjkujete takvo povećanje odaziva, da na izbore izlaze i oni koji bi EU htjeli razmontirati.

– Volio bih da rasprave o Europskoj uniji izadu iz sjene i trolovske niše, da i protivnici Unije zasjednu u Europski parlament pa da zatim sučelimo argumente, a ne da se javni prostor kontaminira širenjem predrasuda. S druge strane, nije dobro ignorirati protivnike EU-a, nisu oni posve bez argumenata, ali sam za to da se politička debata vodi u parlamentu.

Dio hrvatskih građana sigurno ne sudjeluje na europskim izborima zato što jedinstveno ne žele izabranima omogućiti da mjesečno zaraduju tisuće eura.

– Znamo da su ljudi nezadovoljni i radom zastupnika u Saboru, koji imaju drugu vrstu primanja...

Ekstremno nezadovoljni.

– Postoji, znači, nezadovoljstvo parlamentarizmom i ono se prelijeva i na Europski parlament, u kojem su primanja, ne samo za hrvatske prilike, izrazito visoka. Međutim, europski zastupnici nisu sami sebi dodijelili te plaće, one su posljedica nereda koji je vladao do 2009. Do tada su zastupnici imali plaće kao u njihovim nacionalnim parlamentima, pa su razlike bile ekstremne, a odgovornost jednaka. Tome se na kraj stalo sadašnjom razinom prihoda. Naravno, ako smatrate da cijeli taj projekt nema smisla ili da je čak štetan, izvući ćete upravo podatak o zastupničkim plaćama i na osnovi njega graditi antipatiju prema Europskoj uniji. Razumijem taj argument, ali on ne može biti jedini kontra Unije.

Desnica ostaje razjedinjena

Vi ste sigurno dosta uštedjeli od kada ste u Europskom parlamentu.

– Jesam, ali ja kruh i mlijeko ipak ne kupujem samo u Hrvatskoj. Jedan sam od rijetkih europskih zastupnika koji se s cijelom obitelji preselio u Bruxelles za trajanja mandata, pa

Očekujem da će sve jače političke skupine pretrpjeti gubitke, i pučani i socijalisti i zeleni i liberali. Afirmirale su se skupine koje su još 2014. bile marginalne ili uopće nisu postojale. Sve ovisi o tome koliko će pučani pasti. Što se desnice tiče, ona se nije uspjela ujediniti niti u ovom mandatu, a teško da će i u novom

Za 1 posto BDP-a jamči se suradnja cijele Europe

Europski parlament je, istina, Lisabonskim ugovorom dobio na političkoj težini, ali ne izdvaja li se ipak i dalje previše novca za instituciju koja nije toliko relevantna?

– Danas se bez Europskog parlamenta ne može donijeti proračun EU-a, sklapati međunarodne sporazume, izabrati Europsku komisiju i njenog predsjednika.

Sastav Europske komisije ne proizlazi nužno iz rezultata izbora.

– Za Europski parlament je najvažnije da određuje strukturu trošenja novca. Bez njegove privole ne može se usvojiti proračun EU-a i to je za

mene bitnije nego kadrovanje u vezi Komisije. Europska unija u cjelini košta 512 milijuna, što je ukupno tek jedan posto zajedničkog BDP-a njezinih građana. Od tih jedan posto, 0,4 posto vraća se kroz projekte državama članicama, 0,3 posto odlazi na funkcioniranje administracije, a 0,4 posto su ostali troškovi. Kažu da svakog građanina održavanje EU-a košta jednu kavu dnevno. Je li tih jedan posto BDP-a previše za održavanje sustava koji jamči razvoj i suradnju na europskom kontinentu, prvi put djelotvorno nakon masovnih klanja i razaranja u 20. stoljeću? Je li to zaista uludo bačen novac ili dobra investicija?

su mi životni troškovi veći nego drugim kolegama.

Kakav idući saziv Europskog parlamenta očekujete?

– Drukčiji, prostor za status quo rapidno se smanjuje. Očekujem da će sve jače političke skupine pretrpjeti gubitke. Ovo će vjerojatno biti prvi euroizbori nakon kojih dvije najače političke skupine (EPP i S&D) neće zajedno imati natpolovičnu većinu. Afirmirale su se skupine koje su još 2014. bile marginalne ili uopće nisu postojale. Ksenofobna desnica pobijedila je i u Italiji, državi koja je stvarala Uniju. S druge strane, u Francuskoj je nastao liberalni pokret Emmanuel Macrona, koji će sa značajnim brojem zastupnika ući u Europski parlament. Sad još imamo i konfuziju s Brexitom, izbori će biti i u Ujedinjenom Kraljevstvu, pa je lako moguće da laburistički zastupnici u Europskom parlamentu daju presudnu prevagu spitzkandidatu socijalista i demokrate Fransu Timmermansu. Sve ovisi o tome koliko će pučani pasti. Što se desnice tiče, ona se nije uspjela ujediniti niti u ovom mandatu, a teško da će i u novom.

Matteo Salvini radi na tome.

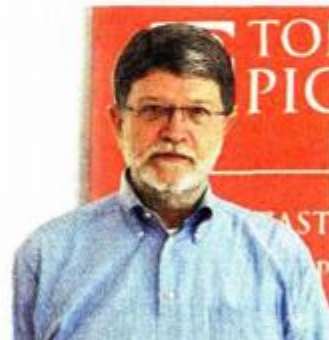
– Da, ali koliko je to izvodivo, dovoljno govori primjer njihovih stajališta prema bugarskom prijedlogu izmjena europskog sustava azila. Viktor Orban je odbacio jer Mađarskoj nameće neprihvatljive obveze prema izbjeglicama. Salvini ga je također škartirao, ali s argumentacijom da je taj prijedlog premalo solidaran s Italijom koja trpi najviše zbog izbjegličke krize. Jasan je to indikator da se desnica neće moći povezati nakon kampanje, makar će u njoj zajednički napadati europski projekt i Bruxelles.

Što je pozitivno.

– Za mene kao socijaldemokrata to je muzika za uši, ali ne podcijenjujem ogorčenost ljudi zbog spore, konfuzije i nedovoljne reakcije politike na izbjegličku krizu.

U Hrvatskoj premijer Andrej Plenković plaši narod populistima, čudno je kad to dolazi iz usta članka stranke koja je od osnivanja sinonim za politički populizam.

– Naravno, to je još jedan od paradoksa koji svako malo iskaču dok razgovaramo o EU-u. HDZ bi se prvo morao zapitati što rade u društvu opcija koje predstavljaju Antonio Tajani i Viktor Orban. Ta su dvojica primjeri hibrida dojučerašnje proeuropske, konzervativne desnice i otvorenih eurofoba, čak filofašista. Svi oni egzistiraju pod istim krovom EPP-a. Vjerojatno Plenković ne dijeli politička stajališta

spomenutih, ali svi oni dijele politički ambijent EPP-a.

Ali, sasvim je logično da se u Hrvatskoj javljaju antisistemске opcije, budući da naš postojeći sistem naprosto ne valja.

– Volio bih da se u Hrvatskoj afirmiraju sistemске, ali proreformske opcije, koje bi na organiziran i odlučan način uklanjale naše zimzelene deficite koji žilavo traju još od devedesetih. Antisistemске stranke mogu živopisno ukazivati na dubinu problema i intenzivno tražiti njegovo rješavanje, ali same ne nude rješenja. Zato to i jesu populist, postavljaju prava pitanja, ali nemaju dobre odgovore.

Pravosuđe i demokracija

Daleko najgori segment hrvatskog društva je pravosuđe. Jeste li čuli da netko u Bruxellesu o tome priča?

– To nije postala točka na kojoj bi se Hrvatsku prozivalo i pozivalo je da popravi pravosuđe. No, periodični izvještaji Komisije ukazuju na taj problem. Recentno istraživanje sugerira da su Hrvati, od svih nacija u Uniji, najnezadovoljniji svojim pravosuđem. Pametnome dosta. Naravno, netko uvijek može kazati da je sudstvo neovisno i da ga političari ne smiju čak niti komentirati, što smatram duboko pogrešnim. Naravno, ne neovisnost pravosuđa, nego okretanje glave od problema koji na kraju krajeva utječe na kvalitetu same demokracije.

Hrvatsko pravosuđe se neće poboljšati, to nije moguće. Ali, hipotetski, kad bi neka opcija na vlasti čudom pokazala volju da ga popravi, bi li naišla na razumijevanje u Bruxellesu ili bi se Hrvatskoj, kao u slučaju Mađarske i Poljske, prijetilo sankcijama?

– Mađarska i Poljska zaradile su aktivaciju članka 7 Ugovora o EU, jer su pravosuđe pokušale još više podjarmiti interesima vladajuće politike, a ne ga jačati u skladu s deklariranim i prihvaćenim europskim standardima na temelju čega su i postale članice EU-a.

I tako to katastrofalno pravosuđe u Hrvatskoj regenerira samo sebe.

– Pravosuđe treba reformirati postizanjem političkog konsenzusa da je ono u lošem stanju. Kada stranka koja dobije većinu na izborima pokuša utjecati na pravosuđe, ignorirajući ustavna načela i europsku praksu, otvara opasan prostor interesne arbitrarosti koji iz demokracije potencijalno može voditi u diktaturu pod fasadom demokracije.

Ukratko, tu se ne može ništa učiniti. Hrvatski građani su ogorčeni stanjem pravosuđa, ali Bruxelles bi svaki radikalniji pokušaj da ga se mijenja osudio kao političko podrivanje pravne države. To je zatvoreni krug.

– Opravdano nezadovoljstvo tim prevažnim društvenim segmentom ne smije negirati važnost procedure u demokraciji. Prečaci nerijetko vode u još gore stanje. Bilo bi dobro da HDZ i SDP, uz druge relevantne političke opcije, postignu konsenzus upravo na ovoj točki, ali, slažem se, to se sada čini nerealnim jer su tzv. veto skupine u našem društvu formirane pod jakim utjecajem HDZ-ovog višedesetljetnog nasrtaja na sve institucije.

HDZ i SDP sasvim su različito sastavili svoje izborne liste. Na HDZ-ovoj je na prvom mjestu jedan mladi čovjek za kojeg je do nedavno rijetko tko u Hrvatskoj čuo.

– Davor Bernardić dobro je složio SDP-ovu listu i ona reflektira ozbiljan politički potencijal naše stranke. Na listi su i kandidati koji su otvoreno bili protiv Bernardića, ja sam mu na izborima za predsjednika SDP-a bio protukandidat kao i kolega Ranko Ostojić. Lista HDZ-a proizvod je interesnog inženjeringa njihovog predsjednika. Andrej Plenković očito postupno marginalizira one za koje smatra da se ne uklapaju u njegove planove ili mu se otvoreno suprotstavljaju. Ovakvom je listom Plenković ove izbore zapravo pretvorio u referendum o samom sebi. On, naravno, računa na izrazito stabilno biračko tijelo HDZ-a, koje će podržati stranku bez obzira na imena kandidata.

Koje je bolje mjesto za odrastanje mladog političara, Sabor ili Europski parlament?

– Najbolje je mjesto za to lokalna samouprava, govorim to iz vlastitog iskustva. Kad se netko profesionalno opredijeli za politiku, najbolje je da formativno razdoblje provede u lokalnoj samoupravi, razini na kojoj je politika najbliža ljudima. Savjetovao bih svim mladim ljudima koji ulaze u politiku da ne preskoče tu bitnu stepenicu.